

Bijzondere aspecten van schenken zonder contanten

Als u net als Dagobert Duck over een pakhuis vol met geld beschikt, is schenken in de uitvoering eenvoudig. Maar het kan zomaar zijn dat er niet voldoende contanten aanwezig zijn om te schenken. Of dat het geld er wél is, maar u daar graag zelf nog over blijft beschikken.

Dan moet u andere wegen bewandelen als u aan vermogensoverheveling wilt doen. Voor deze gevallen is de zogenoemde 'papieren schenking' bedacht.

Bij het doen van een schenking kunnen bovendien allerlei bijkomende afspraken worden gemaakt. De meest voorkomende afspraken en de belangrijkste aandachtspunten daarbij komen verderop in dit artikel aan bod.

Schenken op papier

Bij een papieren schenking schenkt u door aan de ontvanger een bedrag 'schuldig te erkennen'. De ontvanger krijgt dus een vordering op u, en u krijgt een schuld aan de ontvanger. En daarbij spreekt u af dat de schuld voorlopig niet op te eisen is door de ontvanger. Het resultaat is dat uw vermogen afneemt, zonder dat ook maar één euro uw portemonnee heeft verlaten.

Als de ontstane schuld bij een papieren schenking bij leven niet wordt afgelost, behoort deze later tot uw nalatenschap, en beïnvloedt daarmee de heffing van erfbelasting. Om een schenking op papier te laten slagen, moet u op basis van de wet jaarlijks (minstens) 6% rente betalen aan de ontvanger.

Deze rente moet daadwerkelijk elk jaar worden betaald, en zult u dus in de portemonnee gaan voelen. Daar moet u dus wel goed over nadenken, voordat u overgaat tot het doen van papieren schenkingen.

De rente moet op termijn natuurlijk niet een te grote last vormen. Als de rentebetaling geen probleem is, kan deze zelfs worden gezien als een extra instrument om geld over te hevelen. Rente betalen is immers geen schenking.

Voor schenkingen op papier moet u (elk jaar) langs de notaris. Heeft u zelf iets op papier gezet, dan vervalt de schuld bij uw overlijden. Deze kan dan niet als aftrekpost in uw nalatenschap fungeren. De hele opzet valt dan in duigen.

Zijn er op enig moment bij leven naar verwachting wel genoeg contanten aanwezig om de schuld af te lossen, dan is dit probleem opgelost. Maar daar zit dus wel een risico aan vast.

Schenken en weer teruglenen

Terecht of niet, de jaarlijkse gang naar de notaris vormt soms een drempel om op papier te schenken. Als alternatief wordt daarom ook wel gebruikgemaakt van 'schenken en weer teruglenen'. U schenkt een bedrag in contanten en de ontvanger maakt een tijdje later een bedrag weer terug aan u over als geldlening.

U krijgt dus een schuld uit geldlening aan de ontvanger, maar u kunt wel weer beschikken over de contanten. Bij 'schenken en weer teruglenen' is een jaarlijkse rente van 6% niet per se nodig. U kunt in dat geval volstaan met een normale zakelijk rente.

Op zichzelf is met deze route juridisch niets mis, maar helemaal risicoloos is deze niet. U loopt namelijk het risico dat de fiscus het geheel van 'schenken en weer teruglenen' in z'n samenhang bezien, tóch aanmerkt als schenken op papier. De fiscus kan vervolgens de ontstane schuld weigeren als aftrekpost in uw nalatenschap. Als u van de route 'schenken en teruglenen' gebruik wilt maken, let er dan op dat:

- enige tijd (liefst meerdere weken) tussen de schenking en het terugboeken (teruglenen) zit;
- niet precies hetzelfde bedrag weer wordt teruggeboekt;
- de juiste omschrijving bij de overboekingen worden gebruikt, dus 'schenking' en 'lening', en niet bijvoorbeeld 'schenking op papier' en 'terugboeken schenking'.

Het is mogelijk om bij de schenking af te spreken dat u deze weer kunt terugdraaien

Herroepelijk schenken

Het aloude gezegde 'eens gegeven, blijft gegeven' heeft inmiddels iets aan betekenis ingeboet. Want het is tegenwoordig zeker wel mogelijk om bij de schenking af te spreken dat u deze weer kunt terugdraaien. Een schenking kunt u met andere woorden 'herroepelijk' maken. Dat is natuurlijk het ultieme instrument om nog een vinger in de pap te houden.

Stel nu dat de ontvanger de schenking gebruikt op een heel andere wijze dan u voor ogen had. U ziet bijvoorbeeld met lede ogen aan dat de ontvanger de schenking besteedt aan de geneugten des levens, in plaats van duurzaam te investeren met het oog op de toekomst. Door de schenking te herroepen, kunt u daar een stokje voor steken. Na herroeping zal de ontvanger de schenking moeten teruggeven.

Herroepelijkheid vastleggen

De ontvanger zal dus rekening moeten houden met de herroepingsmogelijkheid. Het kan de ontvanger dan ook belemmeren bij een voor hem of haar zinvolle besteding van de schenking. Mede om die reden is een zekere terughoudendheid bij het opnemen van een al te ruime herroepingsmogelijkheid wel op zijn plaats.

Herroepelijkheid kan natuurlijk goede diensten bewijzen voor het geval dat u het bedrag van de schenking onverhoopt toch zelf weer nodig heeft voor bijvoorbeeld uw levensonderhoud.

De herroepelijkheid moet wel met zoveel woorden zijn bedongen bij de schenking. Als bewijs daarvan is een schenkingsakte onontbeerlijk. Netjes en duidelijk vastleggen bij de notaris blijft ook hier het credo.

Het bedingen van herroepelijkheid is niet toegestaan bij een schenking voor de eigen woning waarbij de ontvanger de eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor de eigen woning toepast. In dat geval zal de Belastingdienst de vrijstelling niet verlenen.

Tweetrapschenking opzetten

Op het moment dat de ontvanger van een schenking overlijdt, zal het geschonkene samen met de rest van het vermogen van de overleden ontvanger, vererven naar de erfgenamen. Wie die erfgenamen zijn, hangt met name af van de inhoud van een eventueel testament van de ontvanger, en diens burgerlijke staat en gezinssituatie.

Allemaal zaken die u als schenker niet in de hand heeft. Als u nog enige invloed wilt houden met betrekking tot de bestemming van de schenking, dan kunt u dat doen met een zogeheten tweetrapschenking. U wijst dan alvast iemand aan die het geschonkene zal krijgen bij het overlijden van de ontvanger. Het geschonkene gaat dan niet naar de erfgenamen van de ontvanger (wie dat ook mogen zijn), maar naar de persoon die u alvast aangewezen heeft.

Voorkomen dat u vermogen weer erft

Een tweetrapschenking kan ook fiscaal interessant zijn. Als uw kind bijvoorbeeld zonder achterlating van partner en kinderen overlijdt zonder een testament te hebben gemaakt, zullen de ouders, broers en zusters van de overleden ontvanger de erfgenamen zijn. Het kan dus gebeuren dat u een deel van het geschonkene weer terugerft.

Dat is dan niet per se de bedoeling: u was juist bezig om vermogen naar de volgende generatie over te hevelen. Bovendien geldt dat de broers en zussen van hun broer of zus zouden erven tegen het 30%- en 40%-tarief. Door uw andere kinderen als tweede/volgende verkrijgers aan te wijzen (als 'tweede trap'), bereikt u dat uw andere kinderen verkrijgen tegen het lagere 10% en 20%-tarief. Zie voor de tarieven in de erf- en schenkbelasting de [pagina met belastingtarieven van Rendement](#).

U kunt via de notaris een 'bewind' op de schenking leggen

Schenken onder bewind

Misschien vindt u de ontvanger van de schenking (nog) niet geschikt genoeg om het geschonkene zelf goed te gebruiken en te beheren. In dat geval kunt u via de notaris een 'bewind' op de schenking leggen. U wijst dan iemand anders dan de ontvanger aan om het geschonkene te beheren. De ontvanger kan dan niet vrij over de schenking beschikken. Het is zelfs mogelijk om uzelf of bijvoorbeeld uw partner aan te wijzen als de bewindvoerder.

Schenken onder bewind herroepelijk maken

De ontvanger kan – op basis van de wet – na vijf jaar de rechter vragen het bewind op te heffen omdat hij inmiddels zelf in staat zou zijn de schenking te beheren. Heeft u dat liever niet, dan kunt u naast het bewind ook nog bedingen dat de schenking herroepelijk is. Als het de ontvanger tegen uw zin in lukt de rechter ervan te overtuigen het bewind op te heffen, kunt u de schenking alsnog herroepen als ultieme 'stok achter de deur'.

Uitsluitingsclausule in schenkingsakte

Het is misschien wel de ergste nachtmerrie van een schenker. U doet een aanzienlijke schenking aan uw kind, en even later strandt het huwelijk van uw kind. De voormalige schoonzoon of -dochter blijkt er vervolgens met de helft van de ontvangen schenking vandoor te gaan.

Ook al komt uw kind thuis met een type 'ideale schoonzoon' (of -dochter), de schenking moet wel 100% privé zijn (en blijven) van uw kind. Om deze reden is het opnemen van een uitsluitingsclausule in de schenkingsakte nog steeds dagelijkse praktijk. Met een dergelijke clausule zorgt u ervoor dat de schenking niet in een gemeenschap van goederen valt, waarin de ontvanger gehuwd is (of nog gaat huwen).

Het is tegenwoordig niet meer zo dat ontvangen schenkingen altijd in huwelijksgemeenschappen vallen. Als uw kind bijvoorbeeld vandaag trouwt zonder eerst huwelijkse voorwaarden te maken, en morgen van u een schenking krijgt, is de schenking privé van uw kind. Toch is de uitsluitingsclausule nog steeds

zinvol. Uw kind kan namelijk met zijn of haar partner afspreken dat schenkingen toch gemeenschappelijk zullen zijn.

Door een uitsluitingsclausule op te nemen voorkomt u dat 'de koude kant' uw kind ertoe beweegt om de schenking toch tegen uw zin in gemeenschappelijk te laten zijn.

Insluitingsclausule kan ook

Het omgekeerde is natuurlijk ook denkbaar. U wilt bereiken dat de schenking gemeenschappelijk wordt van uw kind en diens echtgenoot. En dat deze bij een echtscheiding gedeeld moet worden. Ook dat is mogelijk, maar dan neemt u juist een insluitingsclausule op in de schenkingsakte.

Dit verdiepingsartikel is geschreven door Maartje Koppes, [Flynth Adviseurs en Accountants](#), e-mail: Maartje.Koppes@flynth.nl

Dit is een artikel van de redactie van Fiscaal Rendement

Fiscaal Rendement is dé informatiebron voor fiscaal geïnteresseerde ondernemers en hun financiële adviseurs. Wat is er veranderd in de fiscale praktijk, en hoe kunt u als specialist deze informatie direct in uw dagelijkse werk toepassen? U weet het dankzij nieuws en praktische artikelen over onder meer inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, heffing en invordering, bezwaar en beroep en BTW.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Fiscaal Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. Fiscaal Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Fiscaal Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl